

**Міністерство освіти і науки України
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

Кафедра економічного аналізу і фінансів

Герасимова І.Ю.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ФІНАНСИ»**

для бакалаврів галузі знань 07 «Управління і адміністрування»
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та
страхування»

**Дніпропетровськ
НГУ
2016**

Герасимова І.Ю. Програма нормативної навчальної дисципліни «Фінанси» для бакалаврів галузі знань 07 «Управління і адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» / І.Ю.. Герасимова; Нац. гірн. ун-т., каф. економічного аналізу і фінансів. – Д. : НГУ, 2016. – 28 с.

Розглянуто і затверджено методичною комісією за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (протокол № від 2016) за поданням кафедри економічного аналізу і фінансів (протокол № від 2016р.).

Зміст

Розділ	Стор.
1. Вступ.....	4
2. Галузь використання.....	5
3. Нормативні посилання.....	5
4. Обсяг дисципліни	5
5. Результати навчання з дисципліни «Фінанси» та їх відповідність компетентностям	6
5.1 Компетентності, яких набувають студенти в процесі вивчення навчальної дисципліни «Фінанси» згідно з СВО першого рівня (бакалавр) галузі знань 07 Управління та адміністрування спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування	6
5.2. Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання.....	7
6. Форма підсумкового контролю	8
7. Тематичний план та розподіл обсягу за видами навчальних занять.....	8
8. Вимоги до індивідуальних завдань	10
9. Завдання для самостійної роботи здобувача	11
10. Рекомендована тематика науково-дослідної роботи зі студентами за дисципліною.....	11
11. Вимоги до засобів діагностики, критерії та процедури оцінювання навчальних досягнень	11
12. Вимоги до комплексу навчально-методичного забезпечення дисципліни	12
13. Рекомендована література	12
Додаток А. Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК	13
Додаток А. Матриця відповідності визначених Стандартом результатів навчання та компетентностей.....	15
Додаток В. Обов'язковий тезаурус.....	19

1. Вступ

Програмні результати підготовки бакалавра фінансів, банківської справи та страхування визначені в стандарті вищої освіти [3].

В освітньо-професійній програмі Державного ВНЗ «Національний гірничий університет» [1] здійснено розподіл програмних результатів навчання за видами навчальної діяльності здобувача.

Загальна характеристика процесу навчання з дисципліни «Фінанси»

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти (освітній ступінь)	Бакалавр
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа та страхування
Обмеження щодо форм навчання	Немає
Освітня кваліфікація	Бакалавр фінансів, банківської справи та страхування
Опис предметної області	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Об'єкт(и) вивчення та діяльності: устрій, принципи й механізми функціонування та розвитку фінансових систем. ▪ Цілі навчання: надання знань і умінь, необхідних для опанування професійних завдань (компетенцій) бакалавра, пов'язаних з теорією фінансів, засвоєння закономірностей їх функціонування на макро- і макрорівнях як теоретичної основи фінансової політики і розвитку фінансової системи. ▪ Теоретичний зміст предметної області ґрунтується на поняттях, категоріях, теоріях і концепціях фінансової науки, які визначають тенденції і закономірності функціонування й розвитку фінансів. ▪ Методи, методики та технології: <ul style="list-style-type: none"> <i>при проведенні лекцій:</i> лекція з використанням мультимедійної техніки, лекція з елементами пояснення, проблемна лекція; <i>при проведенні практичних занять:</i> традиційна бесіда, евристична бесіда, дискусія, обговорення, мозкові атаки; <i>при самостійній роботі:</i> підготовка індивідуального завдання (реферат, розрахунково-аналітичне завдання), складання комплексного (або тематичного) фінансового кросворду, самостійне вивчення матеріалу, поточні консультації. ▪ Інструменти: ЕОМ, мультимедійна техніка, демонстраційний матеріал, дидактичні матеріали для практичних робіт, самостійного вивчення матеріалу.
Базові дисципліни	Макроекономіка; мікроекономіка.
Академічні права випускників	Отримання освіти на другому (магістерському) рівні вищої освіти - забезпечуються дисципліни освітньої програми ступеня магістра: фінансовий менеджмент, фінансовий ринок, міжнародні фінанси.

2. Галузь використання

Робоча програма поширюється на кафедри, яким доручено викладання навчальної дисципліни наказом ректора.

Робоча програма призначена для:

- реалізації компетентнісного підходу при формуванні структури та змісту дисципліни;
- визначення інформаційної бази для формування засобів діагностики;
- внутрішнього та зовнішнього контролю якості підготовки фахівців;
- акредитації освітньої програми за спеціальністю.

Робоча Програма встановлює:

- форму підсумкового контролю;
- базові дисципліни та дисципліни, що забезпечуються;
- результати навчання за дисципліною та їх відповідність компетентностям;
- тематичний план та розподіл обсягу за видами навчальної діяльності
- вимоги до структури і змісту курсової роботи;
- завдання для самостійної роботи здобувача;
- вимоги до засобів діагностики, методи та критерії оцінювання навчальних досягнень;
- вимоги до комплексу навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни;
- основний тезаурус дисципліни.

3. Нормативні посилання

Робоча програма дисципліни «Фінанси» розроблена на основі таких нормативних документів:

1. Освітня програма підготовки бакалавра за спеціальністю галузі знань 07 Управління та адміністрування спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування.» / М-во освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т. – Д. : НГУ, 2016. – 11 с.

2. Постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності закладів освіти (постанова КМ України від 30 грудня 2015 р. № 1187 «Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності закладів освіти».

3. Стандарт вищої освіти першого рівня (бакалавр) галузі знань 07 Управління та адміністрування спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування. – Затверджено і введено в дію наказом МОН України від № .

4. Положення про організацію атестації здобувачів вищої освіти Державного вищого навчального закладу «Національний гірничий університет» / М-во освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т. – Д. : НГУ, 2015. – 38 с.

5. Положення про організацію освітнього процесу за Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою. Стандарт вищої освіти Державного вищого навчального закладу «Національний гірничий університет» / Нац. гірн. ун-т. – Д. : НГУ, 2015. – 25 с.

4. Обсяг дисципліни

Загальний обсяг – 9,5 кредитів ECTS (285 академічних годин).

5. Результати навчання з дисципліни «Фінанси» та їх відповідність компетентностям

5.1 Компетентності, яких набувають студенти в процесі вивчення навчальної дисципліни «Фінанси» згідно з СВО першого рівня (бакалавр) галузі знань 07 Управління та адміністрування спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні завдання та практичні проблеми в процесі професійної діяльності або навчання у сфері фінансів, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і вимог до навчальної, професійної, або дослідницької діяльності.
Загальні компетентності	<ol style="list-style-type: none"> 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. 2. Здатність планувати та управляти часом. 3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. 5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні, здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. 6. Здатність до мотивації та досягнення спільної мети. 7. Здатність працювати в міжнародному контексті. 8. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій. 9. Здатність бути критичним і самокритичним. 10. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість, адаптуватися та діяти у новій ситуації. 11. Здатність працювати як у команді, так і автономно. 12. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). 13. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), соціально-відповідально та громадянсько-свідомо.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розуміння та здатність до критичного осмислення концептуальних основ економічної теорії, які стосуються фінансів й узагальнюють засади і закономірності функціонування та розвитку фінансових систем. 2. Здатність оцінювати вплив на економіку фінансової й податкової політики держави. 3. Здатність опановувати та усвідомлювати інформацію щодо сучасного стану і тенденцій розвитку фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, державний кредит, соціальні позабюджетні фонди; фінанси суб'єктів господарювання; фінанси домогосподарств; фінансові ринки, страхування та міжнародні фінанси). 4. Вміння використовувати теоретичний та методичний інструментарій фінансової, економічної, статистичної, правової та інших наук для діагностики стану фінансових систем. 5. Здатність використовувати базові знання і практичні навички у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку. 6. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення, володіти інформаційними технологіями у сфері фінансів. 7. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів. 8. Здатність формувати та реалізовувати комунікації в сфері фінансів. 9. Здатність обґрунтовувати, приймати професійні рішення в сфері фінансів та брати відповідальність за них. 10. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку у сфері фінансів.

5.2. Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

1. Планувати та управляти часом у професійній діяльності.
2. Підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку у сфері фінансів.
3. Вміти застосовувати набуті знання у практичній діяльності.
4. Проводити дослідження, здійснювати пошук, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел.
5. Демонструвати навички самостійного прийняття рішень, бути лідером, нести відповідальність за стратегічний розвиток команди.
6. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.
7. Проявляти ініціативу та підприємливість, адаптуватися та діяти у новій ситуації;
8. Виконувати професійні функції як самостійно, так і в групі під керівництвом лідера.
9. Вміти пояснювати інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід фахівцям і нефахівцям у фінансовій області.
10. Дотримуватися професійних етичних стандартів.
11. Діяти соціально-відповідально та громадянсько-свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), поваги до різноманіття та міжкультурності.
12. Застосовувати емпатію, вербальні та невербальні інструменти у міжособистісному спілкуванні і демонстрації власних результатів
13. Вміти критично осмислювати концептуальні основи економічної теорії, які стосуються фінансів й узагальнюють засади і закономірності функціонування та розвитку фінансових систем.
14. Показати належний рівень знань у сфері фінансів, розуміння принципів фінансової науки, особливостей функціонування фінансових систем, фінансової термінології.
15. Виявляти та аналізувати ключові характеристики фінансових систем, оцінювати їх взаємозв'язки з національною та світовою економіками.
16. Застосовувати теоретичні знання та практичні навички для їх використання у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.
17. Визначати функціональні області та взаємозв'язки між суб'єктами фінансових систем.
18. Застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення, володіти інформаційними технологіями у сфері фінансів.
19. Збирати, аналізувати та пояснювати необхідну інформацію, обґрунтовувати фінансові рішення на основі використання необхідних інструментальних засобів.
20. Виконувати контрольні функції у сфері фінансів.
21. Формувати та реалізовувати комунікації в сфері фінансів.
22. Вміти нести відповідальність за результати професійної діяльності у сфері фінансів.
23. Виконувати професійні функції у сфері фінансів у міжнародному контексті

6. Форма підсумкового контролю

Диференційований залік за результатами поточного контролю знань (1, 2 чверть навч. року) та екзамен за результатами поточного контролю знань (3, 4 чверть навч. року).

7. Тематичний план та розподіл обсягу за видами навчальних занять

Модулі	Види, тематика навчальних занять	Розподіл часу		
		аудиторний	самоствіна робота	загальний
1	2	3	4	5
№1	Лекції - 3 семестр, 1 чверть <i>Аудиторні:</i>	2 год. на тижд.		
	1. Вступ. Тема 1. Предмет фінансової науки як пізнання сутності фінансів	4	2	6
	2. Тема 2. Генезис і еволюція фінансів	2	2	4
	3. Тема 3. Становлення та розвиток фінансової науки	2	2	4
	4. Тема 4. Фінансове право і фінансова політика	4	2	6
	Модульний контроль	2		2
	Разом:	14	8	22
№2	Практичні заняття - 3 семестр, 1 чверть <i>Аудиторні:</i>	2 год. на тижд.		
	1. Тема 1. Фінанси як наукове підґрунтя гармонізації інтересів учасників процесу створення ВВП	4	4	8
	2. Тема 2. Семінарське заняття «Економічна природа і призначення фінансів»	2	4	6
	3. Тема 3. Становлення та розвиток фінансової науки	2	4	6
	4. Тема 4. Семінарське заняття «Характеристика типів і видів фінансової політики. Сучасна фінансова політика України і роль держави в її забезпеченні».	4	6	10
	Модульний контроль	2		2
	Разом:	14	18	32
№3	Лекції - 3 семестр, 2 чверть <i>Аудиторні:</i>	2 год. на тижд.		
	1. Тема 5. Податки. Податкова система	4	4	8
	2. Тема 6. Бюджет. Бюджетна система	4	4	8
	3. Тема 7. Бюджетний дефіцит	2	2	4
	4. Тема 8. Державний кредит	2	4	6
	Модульний контроль	2		2
	Разом	14	14	28
№4	Практичні заняття - 3 семестр, 2 чверть <i>Аудиторні:</i>	2 год. на тижд.		
	1. Тема 5. Семінарське заняття «Економічна необхідність і сутність податків». Дискусія: Роль місцевих податків і зборів у розвитку регіонів України	2	6	8
	2. Тема 6. Бюджет. Бюджетна система. Практика виконання доходної і видаткової частини державного бюджету.	4	8	12
	3. Тема 7. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування. Оцінка сальдо державного бюджету.	2	4	6
	4. Тема 8. Семінарське заняття «Державний кредит і його роль у формуванні додаткових фінансових ресурсів держави»	4	4	8
	Модульний контроль	2		2
	Разом	14	22	36

Модулі	Види, тематика навчальних занять	Розподіл часу		
		аудиторний	самостійна робота	загальний
№5	Лекції - 4 семестр, 3 чверть	<i>Аудиторні:</i>		2 год. на тижд.
	1. Тема 9. Місцеві фінанси. Бюджетний федералізм і фінансове вирівнювання	2	4	6
	2. Тема 10. Соціальні позабюджетні фонди	2	4	6
	3. Тема 11. Фінанси суб'єктів господарювання	2	4	6
	4. Тема 12. Фінанси домогосподарств	2	4	6
	5. Тема 13. Страхування. Страховий ринок	2	4	6
	6. Тема 14. Фінансовий ринок	2	4	6
	Модульний контроль	2		2
	Разом	14	24	38
№6	Практичні заняття - 4 семестр, 3 чверть	<i>Аудиторні:</i>		2 год. на тижд.
	1. Тема 9. Суть і роль місцевих фінансів в економічному і соціальному розвитку адміністративно-територіальних утворень. Дискусія: Можливість застосування в Україні світового досвіду організації місцевих фінансів.	2	6	8
	2. Тема 10. Розвиток соціального страхування в Україні	2	4	6
	3. Тема 11. Семінарське заняття «Сутність фінансів суб'єктів господарювання, принципи їх організації та зміст». Дискусія: Проблеми формування фінансових ресурсів підприємств у сучасних умовах господарювання та шляхи їх вирішення.	2	6	8
	4. Тема 12. Семінарське заняття «Домогосподарства як елемент фінансової системи України». Дискусія: Сутність заощаджень домогосподарств та мотивація їх утворення	2	4	6
	5. Тема 13. Страхування. Страховий ринок. Дискусія: Проблеми особистого страхування в Україні.	2	4	6
	6. Тема 14. Фінансовий ринок. Дискусія: Необхідність розвитку фінансового ринку для економічного потенціалу України.	2	4	6
	Модульний контроль	2		2
	Разом	14	28	42
№7	Лекції - 4 семестр, 4 чверть	<i>Аудиторні:</i>		2 год. на тижд.
	1. Тема 15. Фінансовий менеджмент	2	4	6
	2. Тема 16. Міжнародні фінанси	2	4	6
	3. Тема 17. Фінансова безпека держави	4	4	8
	4. Тема 18. Фінанси країн з розвинутою ринковою економікою	4	6	10
	5. Тема 19. Фінанси Європейського Союзу	2	4	6
	Модульний контроль	2		2
	Разом	16	22	38

Модулі	Види, тематика навчальних занять	Розподіл часу		
		аудиторний	самостійна робота	загальний
№8	Практичні заняття - 4 семестр, 4 чверть	<i>Аудиторні:</i>		2 год. на тижд.
	1. Тема 15. Семінарське заняття «Фінансовий менеджмент як складова системи управління бізнесом»	4	6	10
	2. Тема 16. Міжнародні фінанси: сутність, генезис, практика	2	6	8
	3. Тема 17. Фінансова безпека держави. Аналіз загроз фінансовій безпеці України.	2	6	8
	4. Тема 18. Фінанси країн з розвинутою ринковою економікою	4	8	12
	5. Тема 19. Фінанси Європейського Союзу. Дискусія: Переваги та недоліки економічної взаємодії України з країнами ЄС.	2	7	9
	Модульний контроль	2		2
	Разом	16	33	49
	Разом по дисципліні	116	169	285
	в т.ч. Лекції	50	68	118
	Практичні заняття	50	101	151
	Контрольні заходи	16		16

8. Вимоги до індивідуальних завдань

Відповідно до навчального плану підготовки бакалаврів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» студентами другого курсу з дисципліни „Фінанси” виконується курсова робота.

Метою курсової роботи є закріплення, поглиблення та узагальнення знань, одержаних студентами за час вивчення дисципліни «Фінанси», їх застосування для визначення й практичного обґрунтування перспектив розвитку фінансової системи України та її елементів, удосконалення механізму її ефективного функціонування на основі ретельного аналізу законодавчих актів, динаміки розвитку відповідних показників, існуючих підходів до розробки шляхів розвитку окремих елементів фінансової системи (підприємств та організацій, фінансових посередників, державних фінансів), а також фінансових взаємовідносин між ними.

В курсовій роботі повинні бути вирішені наступні задачі:

- 1) вміти на базі реальних (статистичних та нормативних) даних застосовувати теоретичні та практичні знання, отримані під час вивчення дисципліни;
- 2) вміти, на базі існуючої правової бази, визначити коло та характер фінансових відносин в Україні в умовах розвитку ринкових відносин;
- 3) бути здатним здійснити порівняльний аналіз розвитку фінансової системи в Україні та інших країнах;
- 4) бути здатним визначити рівень відповідності розвитку фінансового механізму в Україні міжнародній практиці організації фінансів національної економіки;
- 5) бути здатним визначити тенденції розвитку процесу, що досліджується та його впливу на ефективність функціонування економіки;

- б) вміти виявити причини погіршення або поліпшення окремих показників соціально-економічного розвитку країни на основі змін у фінансовому механізмі формування, розподілу та перерозподілу фінансових ресурсів;
- 7) вміти визначити найбільш перспективні напрямки забезпечення соціально-економічного розвитку країни на основі удосконалення фінансового механізму.

Курсова робота повинна мати елементи науково-дослідної роботи, яку студент виконує самостійно, консультуючись з керівником роботи.

9. Завдання для самостійної роботи здобувача

Основні завдання для самостійної роботи:

- 1) попереднє опрацювання інформаційного забезпечення за кожним модулем (темою);
- 2) підготовка до поточного контролю - розв'язання завдань самоконтролю за кожною темою;
- 3) виконання тематики науково-дослідної роботи;
- 4) підготовка до підсумкового контролю.

10. Рекомендована тематика науково-дослідної роботи зі студентами за дисципліною

1. Стан фінансового ринку України і перспективи його розвитку.
2. Податкова система України та напрямки її удосконалення
3. Банківська система України та напрямки її ефективного розвитку
4. Управління інноваційними процесами в Україні з використанням фінансового механізму
5. Участь домогосподарств у формування фінансових ресурсів економіки України.
6. Управління державним боргом: організація процесу запозичення та обслуговування.
7. Формування інвестиційного потенціалу України.

11. Вимоги до засобів діагностики, критерії та процедури оцінювання навчальних досягнень

Інформаційною базою для формування засобів діагностики (тестів відкритого чи закритого типу) є система компетентностей, що передбачена даною програмою.

Вимоги до засобів діагностики, критерії та процедури оцінювання навчальних досягнень формуються згідно з Положенням про організацію атестації здобувачів вищої освіти Державного вищого навчального закладу «Національний гірничий університет», Положенням про організацію освітнього процесу за Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою. Стандарт вищої освіти Державного вищого навчального закладу «Національний гірничий університет» / Нац. гірн. ун-т. – Д. : НГУ, 2015. – 25 с.

12. Вимоги до комплексу навчально-методичного забезпечення дисципліни

Комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни, має бути розташований на сайті кафедри економічного аналізу та фінансів та повинен містити [2]:

- 1) робочу програму дисципліни;
- 2) навчальний контент (інформаційне забезпечення лекцій);
- 3) методичне забезпечення практичних та семінарських занять;
- 4) матеріали методичного забезпечення самостійної роботи студента щодо:
 - 4.1. попереднього опрацювання інформаційного забезпечення за кожним модулем (темою);
 - 4.2) розв'язання завдань самоконтролю за кожною темою
 - 4.3) виконання індивідуального завдання (докладу, реферату);
 - 4.4) підготовки до захисту індивідуального завдання;
 - 4.5) підготовки до підсумкового контролю;
- 5) завдання для поточного та підсумкового контролю рівня сформованості дисциплінарних компетентностей;
- 6) завдання для комплексної контрольної роботи;
- 7) завдання для післятестастійного моніторингу рівня сформованості дисциплінарних компетентностей.

13. Рекомендована література

Основна література

1. Венгер В.В. Фінанси: навч. посібник/ В.В. Венгер.- К.: Центр учбової літератури, 2009.– 432с.
2. Кириленко О.П. Фінанси (теорія та вітчизняна практика): навч. посібник/ О.П. Кириленко. – Т.: Астон, 2002 – 284 с..
3. Опарін В.М. Фінанси (загальна теорія): навч. посібник/ В.М. Опарін. – 4-те вид., без змін. – К.: КНЕУ, 2007. – 240 с.
4. Романенко О.Р. Фінанси: підручник/ О.Р. Романенко – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 312с.
5. Фінанси: Навчальний посібник / за ред. В.І. Оспічева. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008 – 366с.
6. Фінанси: навч. посіб./ В.С. Загорський, О.Д. Вовчак, І.Г. Благун, І.Р. Чуй. – 2-ге вид., стер.– К.: Знання, 2008. – 247с.
7. Фінанси: навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни. — 2-ге вид., перероб. і доп. / О. Р. Романенко, С. Я. Огородник, М. С. Зязюн, А. А. Славкова. — К.: КНЕУ, 2003. — 387с.
8. Фінанси: підручник / за ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова – К.: Знання, 2008.– 611с.

Додаткова література

1. Податковий Кодекс України: офіц. текст прийнятий Верх. Радою України 2 грудня 2010 р.: зі змінами та допов. /Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17, ст.112
2. Бюджетний кодекс України: офіц. текст прийнятий Верх. Радою України 08

липня 2010 р.: зі змінами та допов. // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, № 50-51, ст.572)

3. Гроші та кредит: підручник / за ред. М. І. Савлука. – К.: КНЕУ, 2002. – 598 с.

Додаток А

Таблиця А1

Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК

Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Загальні компетентності				
1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	+			
2. Здатність планувати та управляти часом.		+		+
3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.				+
4. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні, здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.		+		
5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.		+		
6. Здатність до мотивації та досягнення спільної мети			+	
7. Здатність працювати в міжнародному контексті.			+	
8. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.		+		
9. Здатність бути критичним і самокритичним.		+		
10. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість, адаптуватися та діяти у новій ситуації.		+		
11. Здатність працювати як у команді, так і автономно.			+	
12. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).			+	
13. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), соціально-відповідально та громадянсько-свідомо.				+
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності				

Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
1. Розуміння та здатність до критичного осмислення концептуальних основ економічної теорії, які стосуються фінансів й узагальнюють засади й закономірності функціонування та розвитку фінансових систем.	+	+		
2. Здатність оцінювати вплив на економіку фінансової й податкової політики держави.		+		
3. Здатність опановувати та усвідомлювати інформацію щодо сучасного стану і тенденцій розвитку фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, державний кредит, соціальні позабюджетні фонди; фінанси суб'єктів господарювання; фінанси домогосподарств; фінансові ринки, страхування та міжнародні фінанси).	+			
4. Вміння використовувати теоретичний та методичний інструментарій фінансової, економічної, математичної, статистичної, правової та інших наук для діагностики стану фінансових систем.		+		
5. Здатність використовувати базові знання і практичні навички у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.		+		
6. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення, володіти інформаційними технологіями у сфері фінансів.			+	
7. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів.		+		
8. Здатність формувати та реалізовувати комунікації в сфері фінансів.			+	
9. Здатність обґрунтовувати, приймати професійні рішення в сфері фінансів та брати відповідальність за них.				+
10. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку у сфері фінансів.				+

Матриця відповідності визначених Стандартом результатів навчання та компетентностей

Програмні результати навчання	Інтегральна компетентність	Компетентності																						
		Загальні компетентності													Спеціальні (фахові) компетентності									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Планувати та управляти часом у професійній діяльності.	+		+																					
Підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку у сфері фінансів.	+			+																				+
Вміти застосовувати набуті знання у практичній діяльності.	+				+																			
Проводити дослідження, здійснювати пошук, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел.	+					+																		
Демонструвати навички самостійного прийняття рішень, бути лідером, нести відповідальність за стратегічний розвиток команди.	+						+																	
Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.	+									+														

Програмні результати навчання	Інтегральна компетентність	Компетентності																							
		Загальні компетентності													Спеціальні (фахові) компетентності										
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Проявляти ініціативу та підприємливість, адаптуватися та діяти у новій ситуації.	+													+											
Виконувати професійні функції як самостійно, так і в групі під керівництвом лідера.	+														+										
Вміти пояснювати інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід фахівцям і нефахівцям у фінансовій області.	+															+									
Дотримуватись професійних етичних стандартів.	+																								
Діяти соціально-відповідально та громадянсько-свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), поваги до різноманіття та міжкультурності.	+																								
Застосовувати емпатію, вербальні та невербальні інструменти у міжособистісному спілкуванні і демонстрації власних результатів.	+																								

Програмні результати навчання	Інтегральна компетентність	Компетентності																																						
		Загальні компетентності												Спеціальні (фахові) компетентності																										
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10																
Вміти критично осмислювати концептуальні основи економічної теорії, які стосуються фінансів й узагальнюють засади й закономірності функціонування та розвитку фінансових систем.	+																							+																
Показати належний рівень знань у сфері фінансів, розуміння принципів фінансової науки, особливостей функціонування фінансових систем, фінансової термінології.	+																											+												
Виявляти та аналізувати ключові характеристики фінансових систем, оцінювати їх взаємозв'язки з національною та світовою економіками.	+		+																						+	+														
Застосовувати теоретичні знання та практичні навички для їх використання у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.	+																												+											

Додаток В

Обов'язковий тезаурус

Акція — документ, що засвідчує право на певну частину власності у статутному капіталі акціонерного товариства і дає право на отримання доходу від неї у вигляді дивідендів

Анулювання (скасування) державного боргу — метод управління державним боргом, що передбачає повну відмову держави від зобов'язань за випущеними позиками (внутрішніми, зовнішніми або за всім державним боргом).

Аудит — вид незалежного фінансового контролю, перевірка публічної бухгалтерської звітності, обліку, первинних документів та іншої інформації щодо фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання з метою визначення їх достовірності, повноти і відповідності до чинного законодавства. Здійснюється на комерційній основі аудиторами й аудиторськими фірмами.

База оподаткування — законодавчо закріплена частина доходів або майна платника податків (за вирахуванням пільг), яка враховується у процесі розрахунку суми податку, тобто сума, з якої стягується податок.

Біржовий ринок — частина ринку цінних паперів, на якому здійснюються угоди, що укладаються на фондовій біржі, й охоплює насамперед вторинний ринок, хоча в окремих випадках і первинне розміщення цінних паперів може здійснюватись через фондову біржу.

Бюджет — сукупність фінансових відносин держави з суб'єктами господарювання, а також населенням, стосовно формування та використання централізованого фонду грошових ресурсів з метою забезпечення функцій держави, передбачених конституцією.

Бюджетна безпека — спроможність бюджетної системи забезпечити платоспроможність держави під час збалансування доходів і видатків та ефективне використання бюджетних коштів у процесі виконання функцій держави.

Бюджетна політика — сукупність юридичних, економічних та організаційних заходів, спрямованих на регламентацію складання бюджетів, регулювання бюджетного процесу, управління бюджетним дефіцитом, організацією бюджетного контролю. Вона виявляється у формах і методах мобілізації бюджетних коштів та їх витратанні на різні потреби держави.

Бюджетна система України — сукупність усіх бюджетів, вона побудована з урахуванням економічних відносин, державного й адміністративно-територіальних устроїв і врегульована нормами права.

Бюджетне регулювання — система перерозподілу фінансових ресурсів між бюджетами різних рівнів, спрямована на збалансування бюджетів, які входять до складу бюджетної системи.

Бюджетне фінансування — надання грошових коштів юридичним і фізичним особам на проведення заходів, передбачених бюджетом; відображає процес перерозподілу доходів у суспільстві, базується на відповідних принципах і характеризується специфічними формами надання бюджетних асигнувань.

Бюджетний дефіцит — перевищення видатків бюджету над його доходами.

Бюджетний профіцит — характеризує позитивне сальдо бюджету, взагалі відображає стабільну фінансову ситуацію, хоча і не є метою діяльності держави.

Бюджетний федералізм — форма внутрішніх міжурядових фінансових відносин, певна організація політичних відносин між різними рівнями влади, яка дає змогу в умовах самостійності й автономії кожного бюджету забезпечувати на території всієї країни її населенню рівний і гарантований державою перелік суспільних послуг (безпека, соціальний захист, освіта та ін.), а для цього органічно поєднувати фіскальні інтереси держави з інтересами її суб'єктів; розрізняти бюджетні повноваження, бюджетні видатки і доходи; розподіляти і перерозподіляти бюджетні ресурси між державним бюджетом і бюджетами місцевих органів влади, вирівнюючи бюджетну забезпеченість територій, що перебувають у різних соціально-економічних, географічних, кліматичних та інших умовах.

Валютна безпека держави — забезпеченість держави достатніми валютними коштами, підтримування стабільності внутрішньої та зовнішньої купівельної спроможності грошової одиниці, накопичення необхідного обсягу валютних резервів, виконання міжнародних зобов'язань; стан курсоутворення, спрямований на розвиток вітчизняного експорту та приплив іноземних інвестицій.

Видатки бюджету — кошти, що витрачаються державою з метою забезпечення своїх функцій, тобто спрямовуються на здійснення програм, передбачених відповідним бюджетом, за виключенням коштів на погашення основної суми боргу та повернення надмірно сплачених до бюджету сум.

Видатки місцевих бюджетів — економічні відносини, що виникають у зв'язку з фінансуванням власних і делегованих повноважень місцевих органів влади.

Відстрочення погашення позики (або всіх раніше випущених державою позик) — метод управління державним боргом, що передбачає перенесення термінів виплати заборгованості, при цьому на період їх перенесення погашення боргу та виплата доходів також припиняються.

Власні доходи — доходи, що мобілізуються місцевою владою самостійно на основі власних рішень і за рахунок джерел, визначених місцевим органом влади.

Внутрішньогосподарський фінансовий контроль — вид контролю, що здійснюється на підприємствах бухгалтеріями та фінансовими відділами.

Вторинний ринок — частина ринку цінних паперів, на якому здійснюються операції перепродажу раніше випущених цінних паперів.

Вторинні фінансові інструменти або деривативи (фінансові інструменти другого порядку) характеризують виключно цінні папери, що підтверджують право або зобов'язання їх власника купити або продати первинні цінні папери, що обертаються, валюту, товари або нематеріальні активи на попередньо визначених умовах у майбутньому періоді. Використовуються для проведення спекулятивних фінансових операцій та страхування цінового ризику ("хеджування"). Деривативи поділяються на фондові, валютні, страхові, товарні та ін. Основними їх видами є опціони, свопи, ф'ючерсні та форвардні контракти.

Громадський фінансовий контроль — контроль з боку суспільства за фінансовою діяльністю держави, місцевих органів влади, який здійснюють представники громадських угруповань на засадах добровільності та безоплатності.

Державний борг — сума заборгованості держави за випущеними і непогашеними внутрішніми державними запозиченнями, а також сума фінансових зобов'язань до іноземних кредиторів на певну дату, включаючи видані гарантії за кредитами, що надають місцевим органам влади, державним підприємствам, іноземним постачальникам тощо.

Державний бюджет — головний централізований фонд грошових коштів держави, основний інструмент перерозподілу національного доходу, що використовується з метою виконання державою визначених Конституцією функцій.

Державний кредит — специфічна ланка державних фінансів; сукупність економічних відносин, що виникають між державою та фізичними або юридичними особами (фінансово-кредитними установами, корпораціями, іноземними урядами, міжнародними фінансовими організаціями і приватними особами), стосовно мобілізації тимчасово вільних грошових коштів на кредитній основі, тобто на умовах зворотності, терміновості та платності, в процесі формування загальнодержавного фонду фінансових ресурсів, в яких держава може бути позичальником, кредитором або гарантом.

Державний фінансовий контроль — вид контролю, що здійснюють вищі органи влади разом з функціями управління фінансовою системою. Цей контроль охоплює загальнодержавний і відомчий контроль. На вищому рівні загальнодержавний фінансовий контроль здійснює Верховна Рада України.

Державні запозичення — основна форма державного кредиту, коли держава є позичальником. Для них характерним є те, що тимчасово вільні грошові кошти населення та суб'єктів господарювання залучаються до фінансування загальнодержавних потреб шляхом випуску й реалізації державних цінних паперів.

Державні трансферти — цільове, безповоротне та безоплатне (нееквівалентне) виділення коштів з бюджету конкретним суб'єктам у вигляді державних субсидій, субвенцій і дотацій.

Державні цільові фонди — фонди фінансових ресурсів, створені державою з метою задоволення соціальних та економічних потреб населення, для витрат на розширене виробництво, розвиток науково-технічного потенціалу держави тощо.

Деривативи або вторинні фінансові інструменти (фінансові інструменти другого порядку) характеризують виключно цінні папери, що підтверджують право або зобов'язання їх власника купити або продати первинні цінні папери, що обертаються, валюту, товари або нематеріальні активи на попередньо визначених умовах у майбутньому періоді.

Децентралізовані фінанси — частина фінансів країни, представлена фінансами підприємств і фінансами населення, більшу частинку у складі якої займають фінанси підприємств та установ недержавної форми власності, які є базовою ланкою всієї фінансової системи, оскільки саме тут утворюється значна частина ВВП і національного доходу.

Дольові фінансові інструменти підтверджують право їх власника на частку (пай у статутному фонді їх емітента) і отримання відповідного доходу (у формі дивіденду, відсотка тощо). Дольовими фінансовими інструментами є, як правило, цінні папери відповідних видів (акції, інвестиційні сертифікати).

Домогосподарство — сукупність осіб, які спільно проживають в одному житловому приміщенні або його частині, забезпечують себе усім необхідним для життя, ведуть спільне господарство, повністю або частково об'єднують і витрачають кошти.

Дотація — допомога, що надається підприємствам, установам та організаціям на покриття збитків, зумовлених незалежними від них причинами.

Дотація вирівнювання — міжбюджетний трансферт на вирівнювання дохідної спроможності відповідного бюджету.

Доходи бюджету — сума коштів, що мобілізується державою в бюджеті для виконання відповідних функцій держави.

Закріплені доходи — одна з форм переданих доходів місцевим органам влади на стабільній, довготерміновій основі.

Зведений бюджет — сукупність усіх видів бюджетів бюджетної системи, що становить суму показників усіх бюджетів, які входять до складу бюджетної системи. Він не затверджується законодавчими органами влади, а використовується з метою аналізу, прогнозування, статистичних цілей, визначення засад державного регулювання економічного та соціального розвитку держави.

Зовнішній державний борг — заборгованість держави перед іноземними кредиторами, тобто громадянами й організаціями інших країн.

Казначейські зобов'язання (векселі) — боргові зобов'язання, спрямовані тільки на покриття бюджетного дефіциту.

Капітальні витрати — видатки бюджету на фінансування інвестиційної та інноваційної діяльності держави.

Конверсія державного боргу — метод управління державним боргом, що передбачає зміну дохідності позик, що здійснюється у разі зміни ситуації на фінансовому ринку (наприклад, рівня облікової ставки центрального банку) або погіршення фінансового стану держави, коли вона не в змозі виплачувати передбачуваний дохід.

Консолідація державного боргу — метод управління державним боргом, що полягає в зміні термінів дії позик, що здійснюється у формі збільшення термінів дії облігацій попередніх позик. В окремих випадках може застосовуватися й скорочення термінів дії позик.

Міжбюджетні трансферти — кошти, що безоплатно і безповоротно передаються з одного бюджету до іншого. Основними формами надання міжбюджетних трансфертів за Бюджетним кодексом є дотація вирівнювання та субвенції.

Місцеві бюджети — фонди фінансових ресурсів, що мобілізуються й витрачаються на відповідній території. Це фінансова база місцевих органів влади й управління: забезпечують регіональні потреби у фінансових ресурсах і доходах, їх внутрішньо-територіальний перерозподіл. Місцеві бюджети мають повну самостійність, власні та закріплені дохідні джерела і право визначення напрямів їх використання.

Місцеві фінанси — система формування, розподілу і використання грошових та інших фінансових ресурсів з метою забезпечення місцевими органами влади покладених на них функцій і завдань як власних, так і делегованих.

Об'єкт фінансової науки — сукупність фінансових відносин, що виникають між державою, юридичними та фізичними особами.

Об'єкт оподаткування — явище, предмет або процес, унаслідок наявності яких сплачується податок, тобто те, що оподатковується (дохід, майно тощо). Часто назва податку впливає з об'єкта, наприклад, поземельний, прибутковий та ін.

Облігація державна (від лат. obligatio — зобов'язання) – найпоширеніший вид цінних паперів, боргове зобов'язання держави, за яким у встановлені терміни повертається борг і сплачується дохід у формі відсотка чи виграшу. Вони можуть бути знеособленими (на покриття бюджетного дефіциту) і цільовими (на конкретні проекти).

Обов'язковий фінансовий контроль — вид фінансового контролю, що здійснюється згідно з вимогами нормативних актів і рішень відповідних органів державного контролю.

Обслуговування державного боргу — комплекс заходів держави з розміщення облігацій та інших цінних паперів, погашення позик, виплати відсотків за ними, а також уточнення і зміни умов погашення раніше випущених позик і визначення умов та порядку здійснення нових державних запозичень.

Оперативне управління фінансами — поточне управління фінансами, що становить сукупність заходів, які розробляються на основі оперативного аналізу фінансової ситуації фінансового планування, контролю та регулювання, складання та виконання фінансових планів. Є головною функцією апарату фінансової системи: Міністерства фінансів України, фінансових управлінь (відділів), міністерств, відомств, місцевих рад, фінансових служб підприємств і організацій.

Офіційні трансферти — кошти, одержані від інших органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, інших держав або міжнародних організацій на безоплатній та безповоротній основі. Трансферти від органів державного управління поділяються на: кошти, що надходять з інших бюджетів, дотації та субвенції.

Первинний ринок — частина ринку цінних паперів, де здійснюється первинний випуск цінних паперів в обіг на основі оголошення про емісію.

Первинні фінансові інструменти (фінансові інструменти першого порядку) характеризуються їх випуском в обіг первинним емітентом і підтверджують прямі майнові права або відносини кредиту (акції, облігації, чеки, векселі та ін.).

Платіжний баланс — співвідношення між сумою платежів, здійснених певною країною за кордоном, і сумою надходжень до цієї країни з-за кордону за певний період (рік, квартал, місяць).

Податкова система — сукупність встановлених у країні податків, зборів та інших обов'язкових платежів до бюджету і державних цільових фондів; принципів, форм і методів їх установа, зміни або скасування; дій, що забезпечують їх сплату, контроль і відповідальність за порушення податкового законодавства.

Податкові пільги — законодавчо закріплений перелік умов, за наявності яких платник податку

Попередній фінансовий контроль — контроль, що здійснюється на етапі розробки та прийняття управлінського рішення з фінансових питань. Він пов'язаний із процесами визначення оптимально обсягу централізованих і децентралізованих фінансових ресурсів у плановому періоді, а також з їх ефективним розподілом та використанням.

Поточний державний борг — видатки держави, пов'язані з погашенням в поточному році боргових зобов'язань і належних до сплати в цей період відсотків з усіх випущених позик.

Поточний фінансовий контроль — оперативний контроль за реалізацією фінансової діяльності, дотриманням планових показників, виконанням вимог фінансової дисципліни тощо; здійснюється шляхом аналізу, перевірки, обстеження діяльності суб'єктів господарювання; його завдання полягає у вчасному реагуванні на зміни умов фінансової діяльності.

Поточні витрати — це видатки бюджету на фінансування підприємств, установ, організацій та органів, визначені на початок бюджетного року, а також на фінансування з соціального захисту населення, а саме: державне споживання (купівля товарів та послуг); виплати (перекази) населенню (трансферти); перекази за кордон; державні субсидії.

Резервний фонд — фонд, створений за рахунок чистого прибутку з метою забезпечення покриття можливих збитків від фінансово-господарської діяльності.

Рефінансування державного боргу — метод управління державним боргом, що передбачає проведення нових запозичень для того, щоб розрахуватися з власниками облігацій раніше випущених позик.

Ринок капіталів — ринок середньо- та довгострокових капіталів або грошових коштів (на термін понад один рік), що представляють інвестиційний фактор у розвитку економіки.

Ринок цінних паперів — це частина ринку позикових капіталів, на якому здійснюються емісія та купівля-продаж цінних паперів, формується ціна на них, урівноважується попит і пропозиція.

Самофінансування — фінансування діяльності підприємства за рахунок власних фінансових ресурсів.

Спеціальний фонд бюджету — це фонд фінансових ресурсів, що формується з конкретно визначених джерел надходжень і використовується на фінансування конкретно визначених цілей.

Ставка податку — розмір податку на одиницю обкладання; якщо виражена у відсотках, то називається квота.

Стратегічне управління — загальне управління фінансами, яке включає дії, розраховані на довгострокову перспективу і вирішення глобальних завдань розвитку фінансової системи країни. Його здійснюють вищі органи державної влади й управління: Верховна Рада України, апарат Президента України, Кабінет Міністрів України.

Страховий ринок — особливе соціально-економічне середовище, частина фінансового ринку, де об'єктом купівлі-продажу є страховий захист (страхова послуга) і формуються попит та пропозиція на неї, а також інфраструктура й конкуренція.

Страховики — суб'єкти фінансового ринку, які реалізують різні види страхових послуг (страхових продуктів). Основною функцією страховиків є здійснення всіх видів і форм страхування шляхом прийняття на себе за певну плату різноманітних видів ризиків із зобов'язанням відшкодувати суб'єктові страхування збитки при настанні страхового випадку.

Страховальники — суб'єкти фінансового ринку, котрі купують страхові послуги у страхових компаній та фірм з метою мінімізації фінансових втрат при настанні страхової події. Страховальниками є як юридичні, так і фізичні особи.

Страхування — вид цивільно-правових відносин із захисту майнових інтересів громадян (фізичних) і юридичних осіб при настанні страхового випадку, визначеного договором страхування або чинним законодавством за рахунок грошових фондів, що формуються шляхом сплати страховиками страхових платежів (внесків, страхових премій).

Субвенція — цільовий міжбюджетний трансферт, призначений на певну мету в порядку, визначеному тим органом, який її надав.

Суб'єкт оподаткування (або платник податків) — фізична або юридична особа, на яку за законом покладено обов'язок платити податок.

Субсидія — різновид субвенцій — цільова грошова допомога, що надає держава за рахунок коштів бюджету, а також спеціальних фондів юридичним та фізичним особам, місцевим державним органам, іншим державам.

Уніфікація — метод управління державним боргом, що передбачає об'єднання кількох боргових зобов'язань держави (позик) в одне; провадиться з метою спрощення управління державним боргом.

Управління державним боргом — забезпечення платоспроможності держави, тобто можливості погашення боргів.

Фінанси — сукупність грошових відносин, у процесі яких формуються та використовуються фонди грошових ресурсів, метою яких є відшкодування витрат, пов'язаних із процесом виробництва та здійсненням державою функцій.

Фінанси домогосподарств — соціально-економічні грошові відносини стосовно формування та використання фондів фінансових ресурсів для задоволення особистих потреб громадян. Ця сукупність грошових фондів акумулюється у населення з таких джерел: доходи від трудової діяльності, капіталу, рухомого і нерухомого майна, доходи, отримані у вигляді спадщини; доходи з інших джерел.

Фінанси підприємств — економічні відносини, пов'язані з рухом грошових коштів, формуванням, розподілом і використанням доходів та грошових фондів суб'єктів підприємництва в процесі відтворення.

Фінансова безпека держави — ступінь захищеності фінансових інтересів держави, спроможність держави ефективно формувати та раціонально використовувати фінансові ресурси, достатні для задоволення її потреб, виконуючи зобов'язання та забезпечуючи соціально-економічний розвиток.

Фінансова політика держави — система державних заходів у сфері фінансової діяльності, спрямованих на мобілізацію фінансових ресурсів, їх розподіл і використання з метою виконання державою її функцій.

Фінансова система — (за внутрішньою структурою) — сукупність відносно відособлених та взаємопов'язаних підсистем і ланок, що відображають специфічні форми та методи фінансових відносин; (за організаційною побудовою) — сукупність фінансових органів та інституцій, які керують грошовими потоками в економіці та характеризують систему управління фінансами в країні.

Фінансова стратегія — довготермінові заходи фінансової політики держави, спрямовані на стратегічний розвиток її фінансової системи.

Фінансова тактика — поточна політика, спрямована на вирішення конкретних завдань відповідного періоду, що впливають із розробленої фінансової стратегії.

Фінансове вирівнювання — приведення витрат бюджетів (за економічною та функціональною класифікаціями) у відповідність до гарантованого державою мінімального рівня соціальних послуг на душу населення, усунення значних диспропорцій у здійсненні видатків за окремими територіями.

Фінансове забезпечення — поняття потреб фінансового відтворювального процесу за рахунок власних або залучених коштів, формами здійснення якого є бюджетне фінансування на безповоротних засадах, кредитування, самофінансування, оренда (лізинг) та інвестування.

Фінансове планування — сукупність заходів, форм і методів, спрямованих на складання планів формування, розподілу і використання фінансових ресурсів на рівні окремих суб'єктів господарювання, їх корпоративних об'єднань" галузевих структур, територіально-адміністративних одиниць, держави в цілому з метою їх подальшого гармонійного розвитку.

Фінансове право — сукупність правових норм, які регулюють економічні відносини у сфері мобілізації, розподілу і використання централізованих і децентралізованих фондів грошових коштів держави й органів місцевого самоврядування, необхідних для їх безперервного функціонування.

Фінансовий важіль — засіб дії фінансового методу (прибуток, доходи, амортизаційні відрахування, економічні фонди цільового призначення, фінансові санкції, відсоткові ставки з кредитів, депозитів, облігацій тощо).

Фінансовий контроль — специфічний вид діяльності, що здійснюють усі ланки влади, а також недержавні структури стосовно забезпечення на базі законності відповідного рівня фінансової дисципліни, ефективного руху централізованих і децентралізованих фондів, а також пошуку шляхів удосконалення процесів розподілу та перерозподілу грошових коштів у країні.

Фінансовий метод — засіб впливу фінансових відносин на господарський процес.

Фінансовий механізм — сукупність фінансових методів і форм організації фінансових відносин, інструментів та важелів впливу на соціально-економічний розвиток суспільства.

Фінансовий ринок — особлива сфера фінансової системи, складова її інфраструктури, де здійснюється рух тимчасово вільного капіталу, формуються і функціонують обмінно-перерозподільні відносини, пов'язані з процесами купівлі-продажу вільних фінансових ресурсів, їх

трансформація в позиковий та інвестиційний капітали через фінансово-кредитні інститути на основі попиту та пропозиції, формується ціна на різноманітні фінансові інструменти.

Фінансові інститути — посередники, які забезпечують зустріч позичальника та кредитора на фінансовому ринку; вони забезпечують трансформацію тимчасово вільних грошових коштів у позиковий капітал.

Фінансові інструменти — різні фінансові документи, що обертаються на ринку, мають грошову вартість і за допомогою яких здійснюються операції на фінансовому ринку.

Фінансові ресурси — сукупність коштів, що перебувають у розпорядженні держави та суб'єктів господарювання; вони характеризують фінансовий стан економіки і водночас є джерелом її розвитку, формуються за рахунок різних видів грошових доходів, надходжень, відрахувань, а використовуються на розширене відтворення, матеріальне стимулювання, задоволення соціальних та інших потреб суспільства.

Фінансові ресурси підприємств — грошові кошти, що перебувають у розпорядженні підприємства та беруть участь у процесі відтворення. До них належать грошові фонди та частина грошових коштів, котра використовується підприємством у нефондовій формі.

Централізовані фінанси — підсистема фінансових відносин щодо формування централізованих грошових фондів, котрі зосереджуються в інститутах державних органів влади з метою виконання державою функцій (адміністративної, оборонної, соціально-економічної та правової).

Навчальне видання

Герасимова Ірина Юріївна

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Фінанси»
для бакалаврів галузі знань 07 «Управління і адміністрування»
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Видано
у Державному вищому навчальному закладі
«Національний гірничий університет».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № від
49005, м. Дніпропетровськ, просп. К. Маркса, 19.

Оприлюднено
на сайті Державного вищого навчального закладу «Національний гірничий університет» за
адресою
http://www.nmu.org.ua/ua/content/infrastructure/structural_divisions/science_met_centr/skladovi-normativnoi-bazi-v-sferi-osviti-ngu/index.php